

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

שיעורו של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל

בית נאמן

יום ראשון כ"ה באייר התש"ע

נושאי השיעור:

פרקי אבות פ"ה (משניות י"ז, י"ט-כ')

הספדים על מו"ר ועט"ר הגאון הגדול רבי רחמים מאזוז זצ"ל

א. "מחלוקת קרח וכל עדתו", למה לא כתוב "מחלוקת קרח ומשה"? ב. עין טובה. ג. רוח נמוכה. ד. עצה איך לברוח מהגאון. ה. כמה חכמה יש בגמרא. ו. להיות עז כנמר לעבודת ה'. ז. בוש פנים לנגן עדין ולא "בושת פנים". ח. גיהנם ולא גיהנום.

למה לא כתוב "מחלוקת קרח ומשה"?

א. ¹אתמול [בשבת פרשת בהר בחוקות] עמדנו בשאלה למה כתוב [בפרקי אבות פרק ה' משנה י"ז] "מחלוקת קרח וכל עדתו", למה לא כתוב "מחלוקת קרח ומשה"? ואמרנו תירוץ בשם המלבי"ם שכתוב "קורח וכל עדתו" כי כל אחד רצה לעצמו את הכבוד, לכן קרח ועדתו גם הם חולקים אחד עם השני. ויש תירוץ אחר שלא להזכיר את משה רבנו על ידי קורח, זה לא כבוד.² אבל אחר כך ראיתי שתוספות יום טוב אמר תירוץ אחר בשם רבו מהר"ל מפראג מחבר ספר דרך חיים.³ מה הוא כתב? אמר, הלל ושמאי כל אחד נחלק לשלש שמים, ואילו קורח ומשה רבנו להבדיל, קורח התכוון לא לשלש שמים ומשה רבנו התכוון לשלש שמים - "בזאת תדעו כי ה' שלחני" (במדבר ט"ז, כ"ח). וכי הוא התכוון שהוא רוצה גדולה? איזו גדולה הוא רוצה? מה הגדולה שיש לו?! אפילו על כל הכסף והזהב הוא ויתר, לקח עצמות יוסף. ואת הגדולה לא נתן לילדים שלו, כלום לא נשאר להם. (וזו אחת ההוכחות לתורה מן השמים. אם חס וחלילה משה רבנו עשה אותה בשביל הכבוד שלו, יאמר: אני מלך, והילדים שלי מלכים - נסיכים, הוא הלא זהו זה, "ולא ידע איש את קבורתו" (דברים ל"ד, ו). לא עשה מזה מקום שכולנו נלך להתפלל שם).

הקושיא לא מתחילה

ב. אחר כך חשבתי על תירוץ אחר הכי פשוט. קרח עשה את המחלוקת, משה רבנו לא עשה מחלוקת בכלל. משה רבנו לא נחלק בכלל, מה עשה משה רבנו? "וישלח משה לקרוא לדתן ולאבירים" (במדבר ט"ז, י"ב). הוא קרא להם: אולי נעשה שלום? אמרו: "לא נעלה". זו בעיה שלכם, ורש"י אמר "פיהם הכשילים שאין להם אלא ירידה". ואח"כ "ויקם משה וילך אל דתן ואבירים" (שם פס')

- שיעור זה בפרקי אבות נמסר ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל ביום ראשון כ"ה באייר התש"ע בבית מדרשו בין מנחה לערבית. המערכת.
- מציינו דוגמא לזה בגמרא ביבמות (דף מ"ה ע"א). כתוב שם "נכרי הבא על בת ישראל הוולד כשר". והיה מקרה כזה, בא משהו אמר שאמו יהודיה ואביו לא יהודי, והוא רוצה לקחת בת יהודיה. הלכו לרב שאמר כשר, אמרו לו: אתה מוכן לתת לו את הבת שלך? אמר: לא. אמרו לו: אבל אתה אמת שהוולד כשר? אמר: "אילו הוה כיהושע בן נון לא ייהבא ליה ברת" - אילו הבן אדם הזה יהיה כמו יהושע בן נון, אני לא אתן לו את הבת שלי. נכון שהוא כשר, אני חייב לתת לאחד שאביו לא יהודי? על כל פנים יש בו משהו, ניצוץ של גוי. אני לא רוצה את זה! אז שאלו למה כתוב כיהושע בן נון, יאמר עדיפא מינה "אפילו כמשה רבנו"? אלא אסור לומר מלה כזאת "אפילו כמשה רבנו לא נתן את הבת שלך". מה אתה שווה מול משה רבנו? לכן יהושע כן, אבל משה רבנו זה מיוחד.
- מהר"ל מפראג היה פשוט, ואחיו רבי חיים אומר (בהקדמת ספרו "אגרת הטיוול") שלימד אותם עיון ברש"י חכם ספרדי, ככה אמר. כנראה מכאן שאבו את השיטה שמחפשים את הפשוט, גם מהר"ל מפראג, וגם אחיו (אחיו לא כתב הרבה ספרים, לא ידוע על כל פנים), וגם תוספות יום טוב. זה רבי חיים יש לו כל מיני ספרים קטנים. בסוף המסכת ב"הדרן עלך" כשאומרים "דפרם בר פפא, אדו בר פפא" וכו' כתוב: "פירוש על זה תראה מה שכתב אחי הגאון מהר"ל מפראג". בילדותי חשבתי "כתב אָח" - מי שכותב הוא אחיו של מהר"ל מפראג והוא כתב "אחי" ... לא זה "אָח" - אחיו של, האל"ף שוא פתח לא אל"ף קמץ. הכותב זה רבי ישעיה פיק שחי בשנת תק"ן, "כתב אחי מהר"ל מפראג" - אחיו של מהר"ל מפראג. יש לו ספר מלא חידושים פים. אז פעם ראיתי כתוב שהוא למד חומש ברש"י מפי חכם ושמו רבי יצחק ספרדי, כלומר ספרדי ממש (אולי מגרושי ספרד), והוא מלמד בסגנון שלו.

עין טובה - בן פורת יוסף - בלי עין הרע

- [משנה י"ט] כל מי שיש בו שלשה דברים הללו - זה שמפרש אחר כך - הוא מתלמידיו של אברהם אבינו ושלשה דברים אחרים מתלמידיו של בלעם הרשע. מה הם הדברים הטובים של אברהם אבינו? עין טובה. אתה רואה איזה חכם - אתה אומר "בן פורת יוסף". תראה ילד חכם, תאמר לו: "אשריך, בלי עין הרע". זה נקרא עין טובה. ועין רעה - תראה משהו תאמר: אה, מאיפה בא הדבר הזה?! תראה רדיאטור בבית, תאמר: מאיפה יצא? מהקיר? ... מה הפירוש?! אתה לא מתבייש?! מה הדיבורים האלה?! תראה ילד יפה, אל תאמר מאיפה החכמה הזאת? ולפעמים אדם יש לו עין הרע בלי להרגיש⁴, לכן אדם צריך להתרגל תמיד לראות בעין טובה. ראית דבר משונה לטובה? תאמר "בן פורת יוסף". ככה תאמר. כתוב: "אברכה את ה' בכל עת תמיד תהללתו בפי" (תהלים ל"ד, ב). ה' זה משהו אחר, אבל כשאתה מהלל בן אדם, "תמיד תהללתו בפי". בפי ראשי תיבות בן פורת יוסף... עין טובה, לראות את הדברים בטוב. לפעמים אדם מתפאר בדבר, ופתאום מקבל עונש⁵. לכן תמיד תסתיר, תאמר: ברוך ה',
- כתוב בגמרא (יבמות דף ק"ו ע"א) שרב פפא אמר דבר מאד יפה. אמר לו רבו: אבא שלך בעיר? אמר לו: כן. אמא שלך בעיר. כן. אמר לו: לכן אתה חכם, כי אין לך דאגות פרנסה, הם מפרנסים אותם. "הייב בהו עיניו ושכיב" - נפטרו!
- הייתי פעם בחברון לפני כמה שנים בפרשת חיי שרה. בפרשה הזאת באים אלפים לחברון, ושם יש את ברוך ברזל שיהיה בריא. אדם הקשה כברזל... יש גמרא במנחות (דף צ"ה ע"ב) אדם הקשה כברזל". תמיד הוא נלחם בשביל הישועים ובשביל ההתנחלות. (אם ניקח את הבית של ברוך ונחליף בה את המים של מרזל - הרי ב"ת ומ"ם הם בומ"ף - יהיה ברזל - ברוך ברזל...). אמרתי לו עוד חידוש, ברוך מרזל עולה 505 כמנין שרה, לכן בפרשת חיי שרה אתה מארגן את כל הדברים האלה. אמר לי: תגיד לי עוד חידושים כל הדרך. אמרתי לו כמה חידושים, רק שנים אני זוכר. והוא אמר: תראו, אנשים מפחדים לגור בקרית ארבע. בירושלים קרו מאה פיגועים, וברוך ה' בקרית ארבע לעומת זה במשך שנים רק שני פיגועים, אחד אותה שלהבת פס הקטנה הי"ד, ועוד אחד. לא עבר שבוע, והיה פיגוע נורא לבילי שבת. אל תספר! כי יש אנשים (מסתמא כמו שאמר לי אמר לעוד אנשים) שתנתעביהם, אה, באמת? בחברון

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	18:54	20:10
ת"א:	19:11	20:12
חיפה:	19:02	20:13
ב"ש:	19:10	20:10

קדיש לתמונה: עיריית טבריה. עיצוב: מופי. 050-2738858

אתה לומד מלה מהגמרא, איזו חכמה יש בה

ז. **שנאמר** (משלי ח' כ"א) **להנחיל אוהבי יש** - יש לי הרבה בשבילם, **ואוצרותיהם אמלא** - גם תורה, גם חכמה, גם במוסר, גם במדות טובות, גם דבריהם ישארו לדורות אחרונים. **כולם ילמדו בהם**. "מתוקים מדבש ונופת צופים" (תהלים י"ט כ"א), **אתה לומד מלה מהגמרא, איזו חכמה יש בה**. אלה החילונים אומרים: אתם מסכנים, אין לכם תכנית ליב"ה, ריבה, חיבה, סיבה... אחר כך התברר שלומדי תורה מבינים פי עשרה מהם! כל פעם שלומדים ביחד, הציונים של האברכים גבוהים בהרבה הרבה יותר, והם למדו גמרא, לא קיבלו לא תעודת בגרות ולא תעודת בערות... באו ללמוד מקצוע ותוך כמה חדשים למדו. אין זה? אלא הגמרא מפתחת את הראש. אז הם אומרים: **אנחנו גם רוצים ללמוד גמרא, טוב, גם אתם תלמדו**. והם אומרים: אבל אל תחייבו אותנו לשמור שבת. רבי חיים [קניבסקי] אומר להם: אין דבר, תפתחו כוללים בשביל חילוניים שילמדו גמרא, שיטעמו. אולי, אולי. **"המאור שבה מחזירן למוטב"**¹³ (איכה רבתי בפתיחה). **אבל תלמידיו של בלעם הרשע יורשים גיהנם**, גם בחיים שלהם, רואים שם בוידאו שהמניות שלהם נפלו, יש להם רובה ביד, המניות ירדו - גמרנו. "חזק וברוך"... **ויורדים לבאר שחת שנאמר** (תהלים נ"ה כ"ד) **"ואתה אלקים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם"**. מה זה "דמים ומרמה"? דמים בלשון הגמרא זה

13. פתחו פעם כולל (איני יודע אם הוא קיים היום) שנמצא בתל אביב, קוראים לכולל הזה **"איפכא מסתברא"**... אם היה להם מוח של "איפכא מסתברא" לא היו נופלים כמו כבשים. המדינה הזאת נפלה, והשניה נפלה, גרמניה מעבירה מליאדים של יורואים. אין להם שכל. **ברוך ה' שכאן יש קצת שכל**. **אומנם ביבי לא לומד גמרא, אבל סבא שלו היה תלמיד חכם**, היה רב. **לכן בגנים נכנס משהו**. פעם הוא היה מנהל פיננסי במשרד האוצר והוא סידר שברוך ה' עברנו את המשבר הרבה יותר טוב מאחרים, כל העולם כולו נפל כמעט, **ובארץ ישראל נסים ונסים נסים**. אתה רוצה לדעת [את הטלפון שאומרים בו את] שער הדולר ושער כל המטבעות של ההבדל? תזכור מלה אחת - 'ביבי בישל טשולנט'... מה זה ביבי בישל טשולנט? מספר הטלפון ככה 12 12 זה בי.בי. אחר כך 332 - **בשל** [בגימטריא], 999 - זה טשולנט, מתחיל בטי"ת ומסתיים בטי"ת... ככה תזכור את המספר. אתה רואה אותם יורדים ויורדים עד לעפר, שירדו כולם. [הקב"ה אומר:] אתם שלי, שקל זה שלי, הוא כתוב בתורה, **לכן השקל עולה ועולה וברוך ה', וכולם יורדים**. יום אחד כל מי שיש לו מטבע חוץ יורוק אותו לפח. פעם אמרנו "אשרינו מה טוב חלקנו" ראשי תיבות מט"ח... לא צריך מט"ח, יש לך את שלנו. **"עד בלי די"** - בלי דולרים וכלי יורואים... לא צריכים אותם, "ואוצרותיהם אמלא" - משלהם!

להטיל בהם עין רעה. אז אמרו: אל תסתכל בהם, נסמית עינו. ונפש רחבה **מתלמידיו של בלעם הרשע**, שואף לקחת ולבלוע את הכל. **מה בין תלמידיו של אברהם איבנו לתלמידיו של בלעם הרשע?** לכאורה מה ההבדל, זה יש לו דעות ככה וזה דעות ככה. שניהם אכלו, שניהם שתו, שניהם ישנו, שניהם מתו, כולם מתו. מה ההבדל? אמר: **בוא תראה את ההבדל - תלמידיו של אברהם איבנו אוכלים בעולם הזה**. לא כתוב "אוכלים העולם הזה", הם לא בולעים את העולם הזה, אלא "אוכלים בעולם" - מספיק להם, ברוך ה' יש הכל, לא חסר כל טוב. סנחריב (או אחד ממלכי אשור, סנחריב או שלמנאסר) ציוה שיכתבו על קברו ככה: "כל מה שלא אכלתי, הפסדתי אותו"... רצה לאכול את כל העולם, כל מה שיש בעולם. מה שאני לא אכלתי - אוי חבל, למה לא אכלתי את זה ואת זה? למה לא אכלתי את כל העמים ואת כל האוכל? משוגע ומטורף. בסך הכל אתה כלום, אתה אפס. איפה נמצא סנחריב? שום דבר. אולי מצאו איזו מצבה עתיקה ממנו שבשביל לפענח אותה שברו מאה ראשים... "אוכלים בעולם הזה" - יש מה לאכול. **ונוחלים לעולם הבא** - מקבלים את העולם הבא¹². נוחלים בעולם הזה, אוכלים, לא חסר להם אוכל ברוך ה'. "לא ראיתי צדיק נעזב" (תהלים ל"ז, כ"ה). ונוחלים לעולם הבא.

הוא מדבר, אלא השכינה מדברת מתוך גרונו בכת. לכן כתוב שם "וכה תדבר" (כ"ג ה), והזוהר אומר (פרשת בלק דף ר"ע"ב) מה זה "וכה תדבר"? **כה זה השכינה**, "שוב אל בלק וכה - השכינה - תדבר", השכינה מדברת מהפה שלך. וכי בלעם אמר את הדברים היפים האלה - מליצות כל כך יפות - מעצמו?! אחד בדורנו כתב: תראו, יש כמה חכמים שלא יודעים לכתוב מלה אחת, ובלעם כמו איזה דרוש לפני שלושת אלפים שנה, תראו איזו שפה הוא מדבר "מן ארם יחנני בלק מלך מואב מהררי קדם, לכה ארה לי יעקב ולכה זועמה ישראל, מה אקב לא קבה אל ומה אזעמו... כי מראש צורים אראנו" (כ"ג ז"ט). איזה ביטויים. אבל זה לא משלו.

12. עכשיו ראיתי בתהלים (ל"א כ') "מה רב טובך אשר צפנת ליראך פעלת לחוסים בך". כמה עולה גימטריא לחוסים? יש עצה פשוטה [לחשב גימטריא] שאמר אותה גם הגאון רבי בן ציון אבא שאול, תחבר קודם כל את האותיות של המאות, אחר כך של העשרות, ואחר כך את הפרוטות, פה אין לנו פרוטות, יש למד"מ סמ"ך יו"ד ומ"ם - מאה וארבעים. ח"ת ו-ו"ו - ארבע עשרה, ביחד מאה חמשים וארבע. **עולם הבא** עולה גם כן מאה חמשים וארבע. (עולם - 146 - הבא - זה שמונה, ביחד מאה חמשים וארבע).

בית ההוראה מים טהורים
שבת משוש לבנו נהפך לאבל מחולנו
נפלה עטרת ראשנו

בצעד רב ובלי נשכר ועין בוכה, אנלים אנו עם כל בית ישראל, על כסידתו של גאי נבדא רבא, הרב הגדול, טעח ומגדול, בקי בחודי תורה, והלכה שרובה בכיו בשופה בדודה, גיטס באוריימא תדיא, עניו ושכל בוך, ולא מחזיק טיבוחא לנכשיה, חסיד המחחסד עם קונו, המוזכך ביטורים קשים ומרים, הגאון המובהק, מר חמי כבוד חורנו ורבונו ועטרת ראשנו כה"ד
רחמים אליהו מאוזן זצוק"ל

בא השמש בצהריים, ועלה בסערה השמים ביומא דהילולא דרשב"י ע"ה יום שלישי ל"ג לעומר תשפ"ו בשעה 3:00 בצהריים

אוי לנו כי חסאנו, ויה"ד שלא נוסף לדאבה שוד, חיס"א

החוחם כבאב וצעד

חננו אליהו בנימין מאראד וכל התלמידים הי"ו

נשבה ארון האלוקים

יחד עם כל בית ישראל נואבים המומים ומוזעזעים על הסתלקות של מורנו ורבנו, הנקיא העצום, הפוסק המובהק, שייף עייל שייף נפיק שכגודל גאונותו העצומה בתורה כך גדול ענותו המופלאה, אשר כל רו לא אניס ליה. הידוע בבקיאותו הנרירה נדבוי הפוסקים ותשובותיהם, אשר יגע עשרות שנים על הוצאת ועריכת כתבי אביו הקדוש הי"ד ואשר גם בהערותיו המופלאות בספרים אלו ניכרת גדולתו המפעימה בתורה, עמוד התורה וההלכה אשר היה להסנני תלמידיו מורה דרך לעליה בתורה וביראת השם ובדרכי ההוראה

הגאון הגדול האדיר רבנו

רחמים אליהו מאוזן

זצוק"ל

תנחומנו מקרב הלב לאחיו מורנו ורבנו הגאון רבי צמח שליט"א לבניו הגאונים שליט"א לכל המשפחה הכבודה ולכל תלמידיו ומעריציו וידי רצון שבחמשך דרכו הגדולה והקדושה ננחם

הרב חננאל כהן שליט"א רבנן ותלמידיהון

"לעשות רצון אביך שבשמים". אבל אל תהיה "עז" – אל תהיה חוצפן, לא, עז פנים לגיהנם ובוש פנים לגן עדן.

מי הולך לגן עדן ה"בוש פנים" או מידת הכבושה?

ט. מי שמתקטק לומר "ובושת" הוא בעצמו "עז פנים לגיהנם"... כי הוכח משלושים מקורות, מראשונים, מהרמב"ם (בכ"י בפירוש המשנה. עיני בירחון או"ת תשס"ז עמ' תרנ"ב), מהרשב"ץ (בפירוש מגן אבות כאן), מחזור ויטרי, כף החיים (סי' נ' סק"ג), רבי יהודה גלאר (שמחת יהודה מסכת כלה פ"א) ועוד דפוסים ישנים ועתיקים, כולם "ובוש פנים". איך אפשר להבין שהבושת תיכנס לגן עדן? עז זה שם תואר, לא כתוב עזות, את העזות מכניסים לגיהנם! את האדם מכניסים – "עז פנים". אותו דבר "בוש פנים לגן עדן". ככה כתוב בתיקוני זוהר (דף ה' ע"ב). מי שיאמר לכם שכתוב אחרת הוא לא צודק, בדקו בדפוסים הראשונים של הזוהר, תיקוני זוהר דפוס ראשון – עתיק מאד, דפוס שני, דפוס שלישי ודפוס רביעי, ארבעה דפוסים ככולם כתוב "ובוש". יש אנשים עקשנים, אומרים: חס ושלום להגיד "ובוש". אל תגיד בוש, לך לנשיא בוש שילמד אותך... אומרים "ובוש פנים" בלי שום ספק שבעולם. אבא ע"ה כל בוקר כשהיה אומר את הקדיש לפני ברוך שאמר, היה אומר בקול "ובוש פנים לגן עדן". הרב שלוש (שיהיה בריא) בנתניה בבית כנסת הגדול יש שמה שלט – "ובוש פנים לגן עדן".

גיהנםם ולא גיהנום

י. ומאידך לא אומרים "לגיהנום", כי כל הראשונים אמרו "גיהנםם". ולא רק הספרדים, אלא גם האשכנזים אמרו "גיהנםם". רבנו תם כותב בספרו (ספר הישר חלק התשובות סי' מ"ד) על אלה שעושים הגהות שלא כדיו, הוא היה כועס מאד, היו מגיחים ומוחקים את הספר, מגרדים אותו. היה אומר: "ומגיהי חנם, בעיני דין, למדורי גיהנםם". איך הוא עשה חרוז כזה "ומגיהי חנם, בעיני דין, למדורי גיהנום¹⁵"? אלא אומרים "גיהנםם". עז פנים לגיהנם, ובוש פנים לגן עדן. יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו שתבנה בית המקדש במהרה בימינו – שנלך בדרך טובה – ותן חלקנו בתורתך. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

ואמר לו: אין, אין. אמר לו אבא: אתה לא זוכר שנתתי לך, איך אתה אומר ככה?! עוד פעם אמר נבדוק שוב, בדק אמר לו: אין, מה אתה מבזבז לנו את הזמן? זהו, אני גומר עכשיו. אמר לו אבא: אם נאבד המסמך אין שום בעיה, יש לי העתק מופנף... כשאבא מספר את זה היה אומר: עשיתי אותו נבילה, עשיתי אותו סמרטוט... ההוא השתגע, אמר לו: מה, יש לך רגע, נזכרתי, שמתתי אותו שמה, לך תביא אותו... אה, "חזק וברוך". זה "עז כנמר". אבא אמר: פעם הייתי מפחד מהשופטים, אבל השופטים זבל, לא שוים כלום. בני אדם רמאים, כובנים, שקרנים, לוקחים שוחד. אז אתה תפחד מבני אדם?! היום כאן ומחר בקבר, כולם הבל וריק!

15. מה תנידי לי שהוא היה קורא קמץ או? בזמן רש"י כל האשכנזים קראו את הקמץ אה כמו הספרדים. פעם הוכחתי את זה בבית הכנסת הגדול. פגש אותי אשכנזי אחד אחרי כמה ימים, אמר לי: אתה רוצה לומר רש"י היה ספרדי? לא, חס ושלום, רש"י אשכנזי, אני לא אגנוב לכם אותו... אבל פעם אתם הייתם כמו הספרדים. יש לנו עשרים הוכחות שרש"י קרא את הקמץ אה. גם האשכנזים יודעים את זה אבל בשקט. לא אומרים את זה, כותבים ככה, ואומרים: אבל ובכל זאת, כיון שזה קמץ צריך לקמץ את הפה לומר או. ומה ההבדל בינו ובין החולם? בחולם תגיד אי... הכל לא נכון. [וע"כ בספר קובץ מאמרים ח"ב עמ' ש"ג בארון].

כסף. מרמה זה רמאות. מי אלה שמחפשים כסף ורמאות? אלו אנשי הפוליטיקה. "לא יחצו ימיהם". פעם היה אמור משהו לעשות רוטציה עם משהו, אבל הוא היה הפכפך כזה, אמר: אני לא אעשה רוטציה. למה לא עשה? כי "אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם" – לא יעשו רוטציה להתחלק עם השני... ואני אבטח בך – מי שבוטח בה, כל טוב יתן לו.

יש לך קצת גבורה, תהיה חזק!

ח. [משנה כ'] יהודה בן תימא אומר, הוי עז כנמר, וקל כנשר, ורץ כצבי וגבור כארי, לעשות רצון אביך שבשמים. אמר "הוי עז כנמר", תהיה עז, אל תתבייש מאחריים. לא עז פירושו תתחצף, אחר כך הוא אומר עז פנים לגיהנם. מרן הסביר (בבית יוסף סימן א') שלא הכוונה עז שיתחצף, אלא "עז" הכוונה אני בטוח בצדקתי, בטוח באמת שלי, לא אכפת לי שאתה חושב אחרת. זכותי לחשוב מה שאני חושב, כמו נמר שאינו מתבייש. "וקל כנשר" – תהיה זריז. "ורץ כצבי וגבור כארי" – תהיה חזק. רבי שבתאי אטון ע"ה, על יד המטה שלו יש תמונה ענקית של אריה. מה זה? בבוקר כשהוא רוצה לקום וקשה לו, הוא זוכר את המשנה הזאת "וגבור כארי" וקופץ מהמטה... ככה היה. המלבי"ם אומר (בראשית ב', ז), בן אדם אומר: הטבע שלי לא עז, הטבע שלי כבד, לא קל ולא רץ ולא גבור, חלש אנכי. מה אתה רוצה ממני? אומר לך יהודה בן תימא: כל תכונה שנמצאת בבעלי חיים, נמצאת באדם. כי מה עשה הקב"ה? בהתחלה ברא את הדומם ביום ראשון ובוים שני, ביום שלישי ברא את הצומח – "תדשא הארץ דשא" (בראשית א', י"א), ביום רביעי ברא למעלה, ביום חמישי ברא בעלי חיים – "ישרצו המים" (שם פסוק כ'), ביום ששי ברא חיות – "תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש" (שם פסוק כ"ז). אחר כך נברא האדם. האדם זה כליל הבריאה – "נזר הבריה". אז כל התכונות שיש בדומם ובצומח ובחיי נתן לו. אם אתה מוצא עזות כנמר, וקלות כנשר, וריצה כצבי, וגבורה כאריה, יש לאדם את זה. אמנם לא אותה גבורה, כי האריה מה יש לו בחיים? רק גבורה לטרורף ולאכול. אבל יש לך קצת גבורה, תהיה חזק. אי אפשר לומר שאין לך, תוכל להתאמן ולהיות חזק. היו כאלה אנשים¹⁶. וכל זה

14. אבא היה אומר שפעם היה לו משפט בתנוס עם אדם שגנב לו הרבה (אבא היה סוחר כמה שנים), הלכו לבית המשפט. אמר לנו: כשהייתי מדבר עם השופטים היה הלב שלי דופק ודופק, אחר כך ראיתי שהם אנשים בזויים, אנשים נבילים, אנשים שקרנים שהם לא שוים כלום. מה היה? היה לו איהו מסמך שההוא נתן לו שכתוב בו שהוא מודה שהדברים האלה שהוא לקח אותם (תכשיטים) שייכים לאבא. אבל ההוא שיחד את השופטים שיוציאו את המשפט לטובתו. (זה סיפור משנת ארבעים וחמש ארבעים ושש, משהו כזה). והשופט מושך ומושך וכבר הגיעה החופשה של הקיץ, השופט אמר: כבוד הרב, תביא לי את המסמך הזה. אמר לו: את המסמך הזה? איך אני אעשה? אני צריך אותו. אמר לו: אין דבר, הכל שמור פה, שום דבר לא ילך. מה, בבית המשפט אתה חושד? "בית המשפט" – 'גריבה של הערבים שמה של התוניסאים... אמר לו: בסדר, נתן לו. וכי יש לו ברירה? למחרת אבא לבו הכה אותו. מה עשה? הלך לאחד שהוא מנהל הכל שם, שמו 'פונץ'. אמר לו: נתתי מסמך לשופט, אבל אני מפחד אולי יאבד, אני רוצה שיצלמו לו אותו, ואני אשמור לפחות את הצילום שלו. אמר לו: בסדר. הלכו, ומיד מצאו את המסמך, צילמו ושם אותו בכיסו. אחרי חזיים נגמר החופש, באו שוב, והשופט אומר: הרב, המסמך שלך לא נמצא, אין מסמך. אבא אמר לו: מה אין מסמך? אתה לא זוכר השופט שנתתי לך אותו, הוצאתי לך אותו ואתה אמרת לי שהכל שמור פה? אמר לו השופט: טוב, בוא נחפש עוד פעם. 'חפשי

מז"ר ועט"ר הגאון הגדול החסיד העניו בקי בכלל חדרי תורה רבי רחמים מאזוז זצוק"ל

ביום שלישי ח"י באייר יום ל"ג לעומר, לסד"ר "ושברתי את גאון עוזכם", נפקד מאתנו מורנו ורבנו הגאון הגדול רבי רחמים מאזוז זצ"ל אחיו הצעיר של מרן רבנו הגדול זצ"ל ובנו של מרן רבנו איש מצליח זצ"ל הי"ד. אם רבנו הגדול היה [יחסית] מעלמא דאתגליא, והצבור שמע עליו ואודותיו [אף שלא שמע אלא אפס קצת], רבי רחמים היה מעלמא דאתכסיא. מעטים האנשים שהכירוהו וידעוהו, ומעטים האנשים שהכירוהו וידעו את ערכו הגדול. כל ימיו עסק בתורה באהבה ובחיבה והגיע למדרגה גדולה כזו שידע את כל ארבעת חלקי השלחן ערוך על סימניו בעל פה! מרן הראשון לציון רבי דוד יוסף שליט"א אמר בהספדו [הנדפס בסמוך] שלעתים נראה בקריאת תשובותיו שמרן הגר"ע יוסף זצ"ל הוא הכותב מרוב הבקיות. ופעם הסביר מרן רבנו ראש הישיבה זצ"ל מהיכן הגיעה בקיאותו של רבנו, שכאשר הוא לומד ספר מסויים ורואה שהוא ציין לכמה מקורות, הוא לא מתעצל אלא פותח את כל הספרים הנזכרים ורואה מה כתוב בפנים, וכך זכרונו מתחזק ומתחדד. בין יתר מעלותיו – אם לא החשובה שבהם – הייתה טרחתו הרבה בהוצאת כתבי אביו – מרן רבנו הקדוש רבי מצליח מאזוז זצ"ל הי"ד – לאורה. וכה כתבו בני הרבנים הגאונים שליט"א בהקדמתם לשו"ת איש מצליח חלק חמישי הנדפס מקורו: "אשר כבר מן החלק הראשון נטה שכמו לסבול עול העתקת הספר מכתב די וסידור הדברים נכונה, בשליטתו ובקיאותו העצומה בכל מכמני הפוסקים בכלל, ובכל כתבי די הקדוש מרן הגאון המחבר זצ"ל כפרט, ידע להיכן שייך כל פיסת נייר וכל גיליון ומזכרת, וידו חותבת על הסדר בדף ובמחברת, ועיניו וביירי וסילת הדברים, פעם פעמיים שלוש עד אשר היו נהירים וברורים. ועניינים שהיו צריכים ישוב ועיון וביירוים, היה יושב עליהם ימים ארוכים עם ערימות ספרים, כשכל ראשו אחוז בעניניו ההוא עד אשר נתבהרו והיו למאורים..."

קדושתו וחסידותו היו מעל ומעבר. לא אכל פלפלים של ארץ ישראל מעולם בגלל שיטת אביו (בשו"ת איש מצליח ח"ג ח"י"ד סי' מ"ג-מ"ד) להחמיר בזה מחשש ערלה. ואף שבשו"ת איש מצליח (שם) כתב בעצמו הערה ארוכה שאילו ידע אביו מהמציאות בזה היה מודה להקל, הוא עצמו היה מחמיר בזה כל ימיו¹⁶. לא היה שומע שירים במשך כל השנה, היה מקפיד לצאת מביתו בכל בוקר מעוטר בטלית ותפלין ורק אחר קריאת הפתיחה ועוד ועוד. היה נוהג בכל חסידויות והחומרות האפשריות, ואף בשנותיו האחרונות שנחלש הרבה לא יתן על שום חומרא. ובלילות חג השבועות – אף בשנותיו המאוחרות – לא ויתר ולא נתן שינה לעיניו ולעפעפי תנומה. ומדת הענוה קשורה על ראשו ככותרת, איך הסתיר את עצמו מעיני הבריות כאילו הוא אדם פשוט, ומדובר בגברא רבא ויקירא. [וראה בהספד מרן הגר"ש עמאר

16. ועיני תענית (דף י"ז ע"א) אמר אביו כמאן שתו האידיא כהני חמרא. כרבי. וכתב רבנו תנאל (שם) ואביו עצמו דהוא כהן מבני עלי לא הוה שתי חמרא כדמוכח בכתובות (דף ס"ה ע"א). ע"ה אלעד עידאן ס"ט.

שליט"א בסמוך]. אבל תורתו הכריזה עליו, ההוגה בשו"ת איש מצליח בהגותו הארוכות הנדפסות שם [בחתמת **רא"ם ס"ט**] יראה עוצם חכמתו. וראה במכתבו של מרן הרב הראשי לירושלים **הגאון הגדול רבי שלום משאש זצ"ל** לרבני הישיבה אחר הוצאת שו"ת איש מצליח כרך ג' לאורה: **"ושמחתי לראות חדשות מבנו הצעיר הגאון רא"ם שליט"א, שלא ידעתי עד כה, בהערותיו הנפלאות והנשגבות, בחכמה בינה ודעת, כרעא דאבוה. הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום..."** מגודל הענוה, בהילולא השנתית - אשר כל רב צעיר יושב בה על הבמה - היה יושב כאחד האדם בכניסה לאולם וכותב קבלות לתורמים! עד שבשנים האחרונות ציוה עליו מרן רבנו הגדול זצ"ל שעליו לעלות לבמה לכבוד התורה, וכך היה.

בשנותיו האחרונות נחלש הרבה, ובפרט בשנתיים האחרונות, ובני ביתו טיפלו בו במסירות רבה הראויה לציון, עד שביום ל"ג לעומר [יום פטירת רשב"י שעליו אמר רבי עקיבא: "דייך, שאני ובוראך, מכירים בכוחך"] נחשכו המאורות ונלקה העולם בהילקח מאורו וקדושו. הלווייתו יצאה למחרת משיבתנו הקדושה ושם הספידוהו הרבנים הגאונים ובני משפחתו שליט"א, ואחר כך יצאה ההלווייה להר הזיתים, שם נטמן [אחר הספדים נוספים] סמוך לקברו של מרן אביו הקדוש זצ"ל הי"ד בנוכחות בני הישיבה וקהל גדול שבה לחלוק לו כבוד אחרון בנסוע הארון.

הבאנו כאן את הספדיהם של מרן הראשונים לציון שליט"א ושל אחיו מורנו הרה"ג רבי צמח מאזוז שליט"א, ובעז"ה ובל"ש בשבוע הבא נביא עוד חלק מההספדים. ויה"ר שהקב"ה ינחמנו בכפליים על פטירת מרן ואחיו זצ"ל, ובפרט ישלח נחמה לאחיהם הנשאר לפליטה מוה"ר הרה"ג רבי צמח שילחטו"א, ונזכה לגאולה השלמה ותחיית המתים בקרוב¹⁷. אמן.

17. יום אחר הלוייה של רבנו ע"ה כתבתי למאן דהוא: אתמול נלב"ע **מורנו ורבנו מעמדי התורה שר היראה וסמל הענוה רבי רחמים מאזוז זצ"ל** הכ"מ אח מו"ר עט"ר צנ"ת **מרן רבנו הגדול ראש הישיבה זצ"ל** (שנלב"ע לפני קצת למעלה משנה - כ"א בניסן תשפ"ה) ואחיו של מו"ר מגדולי מעמדי התורה בדורנו **הגאון רבי צמח מאזוז** שיבלחטו"א. והיום התקיימה הלווייתו (הואיל ואחיו מוהרי"ץ יצא ביום ראשון לארה"ב לטובת ישיבתנו הקדושה, והמתינו שיגיע בחזרה). וענותנותו המיוחדת של מוה"ר זצ"ל (שלא ראיתי כמוה בשום מקום ובשום אדם) הסתירה את גאונותו וידעתו הרבה ועיונו הזך הידועים רק לאנשים מעטים וגם להם רק אפס קצהים. זכיתי לדבר עמו פעמים רבות, ועל כל שאלה יענה: מה כת"ר אומר, אולי כך ואולי כך ומנא תבין בכל מקצועות התורה. ופעם דברתי עמו בדרך ושאלתי אם במקום שאין אנשים המדקקים בהיגוי האותיות כדבעי ומכבדים אדם המדקק לעלות חזן האם יסרב בתחילה כמבואר בשו"ע, והחשש הוא שמא הגבאי מיד יחפש אחר. והשיבני: יעלה מיד להיות חזן. כמו כן ביקש ממני בבחורתי (אני זוכר את זה בערך) להיות בקשר עם אחד הבחורים כי זה יהיה לו לתועלת ולטובה. ובשבע ברכות של בתו וחתנו **שא"ב הדה"מ יד"ל הגאון רבי אדיר שליט"א** (שהתקיים בבית מרת זקנתי ע"ה) ישבתי על ידו ושמחתי מאד מאד (וזכרני שהופיע ספר חדש ובתוך דפיו זלזל שם המחבר במרן מופה"ד הגרע"י זצ"ל ודברנו על גדולתו של מרן הגרע"י ועל חוצפת המזלזלים). **ואמה"ג נר"ו** כמה וכמה פעמים אמר לי שרבי רחמים עיונו מבעית והוא מגדולי הדור ממש בבקיאותו ובעיונו, וכך שמענו מהמספדים בלוייה. ובל"ג אפרסם חלקם בעלון בית גאון. והנה בסוף הלוייה אחר הקדיש על ההספדים ומשנת עקביא בן מהללאל, התחיל מסע הלוייה כ-200 מטר רגלי, ורבים ראו את רכב החברה קדישא ונעו אחרי - בחושבם ששם נמצא גופו הטהור של רבנו - תוך כדי אמירת יושב בסתר ואנא בכח, וכשהגענו לקצה הרחוב פתח האחראי את דלתות הרכב והמתין שיכניסו את הגוף הטהור לתוכו... ואז אמרתי שמרוב ענותנותו של רבנו זיע"א גם אחר מותו ברח מן הכבוד. יהי זכרו ברוך. תנצבה"א. הנ"ל ס"ט.

הספרו של מרן הראשון לציון הגאון רבי שלמה משה עמאר שליט"א

ישראל סלנטר - רבי יצחק בלאזר¹⁸. הוא היה כבר זקן מופלג, ולילה אחד (הרב

18. היו לו מאות ואלפי תלמידים. היה גאון וחסיד מגדולי המוסר בדורו. לתלמיד הגדול - רבי שמחה **זיסל ברויזא**, הוא היה קורא לו "הפילוסוף האלקי". והשני **רבי יצחק בלאזר**, היה קורא לו "הגאון". הוא היה גאון שבחבורה, גאון מיוחד. חיבר שו"ת "פרי יצחק", "כוכבי אור", גאונות מיוחדת. בצעירותו כבר כתב הערות לגאון בעל שואל ומשיב ולמלבי"ם והיו עונים לו, ורואים איך התחשבו בדבריו, איך הם נהגו מפני ההשגות שלו. עוד בעודנו צעיר הוא היה גאון גדול.

"זה האיש מרעיש הארץ מרגיז ממלכות", כך נאמר על רבי שמעון בר יוחאי ביום הסתלקותו (אדרא זוטא דף רצ"ו ע"ב). והנה מורנו ורבנו, **הגאון הצדיק העניו, סמל של ענווה, סמל של התמדה ושקידה בתורה, סמל של ידיעת התורה בלי יוצא מן הכלל, נסתלק באותו יום של אותו קדוש ה' "לקדוש ה' מכובד"** (ישעיה נ"ח, י"ג) - זה **רבנו שמעון בר יוחאי** (זוהר פרשת נשא דף קמ"ה ע"א). **גם הוא מרעיש הארץ וגם הוא מרגיז ממלכות, אבל לא בקול, אף אחד לא שמע כמעט את קולו.** לא ברעש, גם כשהיה הולך, היה נראה כאילו הוא לא דורך על האדמה. כולו צניעות, כולו התבטלות, כולו הכנעה בפני כל אדם.

מורי ורבותי! העולם לא יודע את גדולתו של האדם הגדול הזה. סיפר לי מרן ראש הישיבה עליו השלום, ויידל לחיים גם ראש הישיבה רבנו צמח, כשהיו עוד ילדים, נערים צעירים. אביהם היה אומר: **"רבי רחמים פוסק", החשיב אותו כבר אז.** מי שדיבר אתו בלימוד ראה צניעות יתרה שלא מקובלת בדור הזה. העלים את עצמו בלי גבול. ולא רק שלא מקובל בדורנו, ראינו כמה גדולים בדור שלפנינו, **מאז רבי ינון חורי ע"ה לא ראיתי ענווה אצל אף אדם בעולם כמו הענווה של רבי רחמים.** ענוה גדולה ומיוחדת. והייתה לו גדלות - אין דבר שדברנו שהוא לא ידע, אבל הוא ניסה להעלים. ולא רק בש"ס כולו, ולא רק בשולחן ערוך כולו על כל חלקיו ומפרשיו ובשו"תים. **יצא לי גם לראות את המהירות שבה היה קולט דברים עמוקים.** פעם למדנו ביחד תשובה של רבי לוי בן חביב (לא יודע איך הזדמן שהיינו צריכים לראות את זה), תוך רגע הוא קלט את המהלך, והייתי מתפלא מהזריזות והקלות שלא יאומן כי יסופר. לא ידעתי עד אותו יום. **גם החריפות שלו מיוחדת במינה, מלבד הבקיאות המיוחדת בלי גבולות שהייתה לו בכל מכמני תורה.**

ועם כל זה להיות עניו ונחבא אל הכלים, זה דבר מיוחד במינו. "שייף עייל שייף נפיק, וגריס באורייתא תדירא" (סנהדרין דף פ"ח ע"ב). ומעלים את עצמו עוד ועוד בלי גבולות, "גריס באורייתא תדירא ולא מחזיק טיבותא לנפשיה", מעולם לא החזיק שום טיבותא. **גם כשישבו בהילולא הגדולה ומאורעות מיוחדים, היה יושב בין המשתתפים כמו איזה פקיד, והוא היה אחד מגדולי הדור ממש בלי שום הגזמה.** אחד מגדולי הדור יושב, והוא משלים עם זה, הוא בוחר בזה, כך רוצה וכך ניחא ליה שעל ידי זה לא ידעו ולא יכירו. זה דבר מיוחד במינו. **מי שלא ראה את זה מקרוב, מי שלא עמד על טיבו מקרוב, לא יכול לתאר וגם לא יכול להאמין שהיה בדורנו דבר כזה.** בזמן שלנו שכל אחד מקיים בנפשו "חייב אדם להראות את עצמו" ... כתוב (בהגדה של פסח): "חייב אדם להראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". הם מפסיקים כאן, לא כאילו, אלא: "חייב אדם להראות את עצמו" - במה שיש לו וגם במה שאין לו... בדור שכזה, שהשגעון שולט על הדור, שהמתחזים מתרבים, זה נהיה כך וזה נהיה כך, התנהגות כזו היא נדירה מאד. שמעתי מפיו של הגאון הצדיק רבי צבי ברוידא ע"ה (היה בבית דין שלנו בפתח תקוה), שסבא שלו היה אחיו של ראש ישיבת קלם - הסבא מקלם. משפחה קדושה מאד. ובבית של הוריו היה גר בסוף ימיו אחד משלושת התלמידים המיוחדים של רבי

כולנו חייבים שמירה בזמן הזה!

שערי רפואה שלמה
שערי ברכה והצלחה

ביום חג השבועות בפרוס אילת השחר -
המסמלת את נאילתם של ישראל - את כנפיה,
אחרי עמל לילה שלם בתורה טוהך קדושה וטהרה וזכחה לקבלת
התורה, לפני שנקרא על טעמד כותן תורה בחר סיני שנתרפאו בו
כל החוקים, ברגעים עטורי חוד אלו מתשורדים אותם השפעות
שדיו אז וסול השופר הולך וחוזק,
יאצילו ויעתירו רבני הישיבה
על כל התורמים

המסמלים למסודותינו הקדושים בהקמת התורה והצפחה בכל ארצי וארתי.

למסירת שמות: 52 ש"ה לנפש

חייגו או שלחו הודעה: 08-6727523

וכן בעמודות "נדרים פלוס"

ברוך אשר יקים את התורה הזאת

בא, קרה מה שפחדנו, נלקח מאתנו המאור הגדול לממשלת התורה כולה, ובאמת אחרי הסתלקותו של מרן ראש הישיבה, העולם נהיה שומם. עוד יכולנו ליהנות מהאור הגדול הזה, אבל ה' יתברך יודע מה שהוא עושה בעולם. ואין לנו על מי להישען, אין לנו למי לפנות, אין למי לשאול. ה' יתברך רק הוא יאיר את חשכת הדור הזה, הקב"ה יראה את היתמות, הוא אבי יתומים, ואנחנו עכשיו כולנו יתומים. כל ישראל יתומים. למי נפנה? "מי יורה דעה, ומי יבין שמועה" (ע"פ ישעיה כ"ח, ט)? מי זה שיכול להורות? מי זה שיכול להשיב? ומי זה שיכול להבין עומקה של שמועה? מי יבין שמועה? למי נוכל לשאול? למי נוכל לשתטח דברים ולשאת ולתת?!

אוי, באיזה חיסרון אנחנו נמצאים. זה חלק מחבלי משיח. מצד אחד מלחמות, מצד אחד יש נסים ונפלאות שעוד לא היו כמותם, ומאידך סכנות נוראות. והעולה על כולם הבלבול הגדול שיש בכל העולם ובפרט בעם ישראל, מכל החלקים ומכל העדות, בלבול שלא היה כמותו. והקשה מכולם - הבלבול גם בין עמלי התורה, גם בין תופסי התורה. ירמיהו מקונן ואומר "תופשי התורה לא ידעוני" (ירמיה ב' ח). אם תופשי התורה לא ידעוני, אז מה נשאר לנו? מי יודע? מי יבין? מי יכול לענות? אנחנו מבקשים מהגאון הקדוש הזה רבי רחמים שאתה הולך אצל אחיך, ואתם הולכים אצל אביכם הגדול - "החוט המשולש" (קהלת ד', י"ב) - תעמדו לפני כסא הכבוד, ותזעקו את זעקתם ונאקתם של כל בני ישראל. לא תשקוטו ולא תנוחו ותביאו את זעקתינו לפני כסא הכבוד, ובורא עולם יתמלא רחמים ויענה לקול שוועתכם, וישמע תפילתכם, ויגאל את עמו ישראל מהחושך הנורא והמר הזה. ותזרח שמש גאולתנו, "אז יבקע כשחר אורך וארוכתך מהרה תצמח" (ישעיה נ"ח, ח) במהרה בימינו אמן.

ברוידא עוד היה ילד) היה הולך כל הלילה בבית, והיה אומר לעצמו וחוזר על אמרה של חז"ל, והוא אמר: "לא לומדים ויודעים הכל", "לא לומדים ויודעים הכל"... כבר אז ראה בדור שיש כאלה שיודעים להשיב בכל, "לא לומדים ויודעים הכל". אמר לי בנו של רבי חיים שמואלביץ' ע"ה - שהיה גם כן גדול הדור - שהוא אמר לו: אותי מפחד רק אלה ש[כביכול] יודעים להשיב בכל מקום ששואלים אותם. מהם אני מפחד. והדור שלנו מלא בדברים כאלה. עושים רעש גדול, ויש גם 'אינפלציה' בתארים. וה' השאיר לפליטה את האדם הגדול בענקים רבי רחמים, שהיה גאון אמתי שידע באמת בכל מקום, והיה מעיין נפלא, ולא פסיק פומיה מהתורה מעולם. הוא לא נשא עיניו, לא רם לבו ולא נשא עיניו, תמיד היה שפל רוח, שפל ברוך, שפל קומה, הולך תמיד בכפיפות, תמיד בצד, בכל מקום שיכול היה מסתתר עוד ועוד. בחר רק את ההסתתרות ואת ההתבטלות הכי גדולה שאפשר לו בכל דבר וכל זמן.

ה' השאיר אותו שנראה "וראיתם אותו וזכרתם" (במדבר ט"ו, ט"ל), שנזכור מה זה התנהגות של תורה אמיתית, שנבין מה זו מידת הענווה. לפעמים אנחנו חושבים שאנחנו מבינים מה זו ענווה, או חושבים שיודעים מי הוא עניו. אבל מי שהכיר את רבי רחמים יודע שאז הוא מתחיל להבין מה זו ענווה. אז הוא מתחיל להבין מה זה להסתתר. אז הוא מתחיל להבין מה זה לדעת כל התורה ואף אחד לא מרגיש, ולא מראה, ולא מגלה בשום דבר שבעולם. כמה הצטערנו מאז ששמענו שהוא לא הרגיש טוב. אין תפלה שלא הזכרנו אותו, כל תפלה ותפלה ממש, ערב בוקר וצהריים. ידעתי שאם ילך מה נשאר בדור הזה? ובעוונות הרבים אשר יגורתי

והוא היה גר אצלם.

הספרו של מרן הראשון לציון הגאון רבי דוד יוסף שליט"א

צדיק נסתר, הוא היה צנוע. הוא היה מהשורה הראשונה של גדולי הדור, אבל הוא ישב תמיד בבחינת "תורה מונחת בקרן זוית" (קידושין דף ס"ו ע"א). ישב ועסק בתורה. לא לחינם הוא הלך לעולמו בל"ג לעומר כדוגמת רבי שמעון בר יוחאי שהתחבא במערה ועסק בתורה שנים רבות, ככה גם המנוח רבנו רחמים. כל כולו תורה, כל כולו קדושה ועבודת ה'. אוי לנו, אבדנו אחד המיוחד מגדולי הדור. גם בעיניו, וגם בבקיות בכל חדרי תורה. רבנו רחמים, תבקש מהקב"ה שיתמלא רחמים עלינו, שיתמלא רחמים על העם הישיב בציון, ונזכה בעזרת ה' לבשורות טובות ישועות ונחמות. כשהיית כאן, הגנת על עם ישראל בתורתך. תמשיך להיות סניגור בשמים, היסורים שעברת - שנים רבות של יסורים נוראים, בלתי נתפס היסורים שעברת, הם כיפרו על הדור. תמשיך להיות סניגור של ישראל, ונזכה לתחיית המתים בקרוב, אמן כן יהי רצון.

"אנשי אמונה אבדו, באים בכח מעשיהם. גבורים לעמוד בפרץ, דוחים את הגזירות. היו לנו לחומה, ולמחסה ביום זעם." אחד המיוחד מגדולי ישראל בדורנו שהיה לנו לחומה, היה לנו למגן מפני אויבינו, בגדולתו, בחמתו, בקדושתו. אבדנו אחד מגדולי ישראל! רבות! רבנו רחמים זכה לגדול בביתו של גדול הדור הקודם - הגאון הקדוש רבנו מצליח מאזוז. כל מי שלומד בשו"ת איש מצליח, רואה עיני עמוק, עיני הפלא ופלא, עיני עצום בסוגיות הש"ס ובראשונים. ובנו זכה להיות תלמידו. וכשאנחנו רואים את ההגות שלו בשו"ת איש מצליח, וכשאנחנו רואים את ההגות שלו במשנה ברורה איש מצליח, אנחנו נבהלים מעוצם העיני שלו, הוא ממשיך דרכו של אביו. ומאידך גיסא, אנחנו רואים בקיות עצומה. בקיות שאין כדוגמתה. כשאנחנו רואים את מה שהוא כותב, אנחנו יכולים לחשוב לפעמים שאת זה אבא שלי כותב. הבקיות שלו בספרי התשובות ובספרי הראשונים והאחרונים, זה היה הפלא ופלא. אבל הוא היה

הספרו המרטיט של אחיו מורנו ורבנו הגאון רבי צמח מאזוז שליט"א

יחד ברוך ה' מהילדות ועד הישיבה ועד לכאן, ועד היום האחרון הזה שהמות הפריד ביני וביןך. הרבה לא יודעים את ערכו של רבי רחמים, המשך בעמ' 8

מורי ורבותי! מרגן ורבנן, "נפלה עטרת ראשנו אוי נא לנו כי חטאנו". "צר לי עליך אחי רבי רחמים, נעמת לי מאד, נפלאה אהבתך לי" (ע"פ ש"ב א', כ"ו). גדלנו

כול להוראה מדרש שלמה
על שם הגאון רבי שלמה מאזוז זצ"ל
שקעה השמש בנהר
 על שם מסר כולו על האו שפירא רבני ארצנו
 ובלים והאגנים על פירוקי על גדיס חסיד ועוד,
 אשר נפל לנו בנפשו הקדושה עם הילול נפשו ובעולתו
 בין עמם בפני השופטים המזרחי המזרחי מלודי השופטים
 והמזרחי, ערך השופטים על פיית פיית את פוליס הית
 מפיאולו ויהי חסדו הקדושה - יכאמ-רחמינו בארץ
 עליו יי ככל לנו באמנו ובתמים.
 ולא פוליס יאמנא פוליס.
כמותרי רחמים אליהו מאזוז זצוק"ל
 וכל בית ישראל ירבו את השיריפה אשר נטרף הי'
 עלותיו וכל את המזרחי לפיכך
מרן ראש הישיבה הגאון הרב צמח מאזוז שליט"א
ולבניו וחתניו הרבנים הגאונים ממשיכי דרכו
 בנחמת בני ירושלים מנחמו ואלוהיכם להנחם עוד
 מנסים לייחוק הי'
 קריה יוד יעקוב ייש
 האבוכי מסיל
 רבני ולפנייהם

רחמים אליהו מאזוז
 זמירתו וזמיר
 אשר היה והאמנין כמת לירושל אמת המזרח המזרחי המזרחי, אשר
 לנו שרשים עם ר"ל המזרח המזרחי עם כחוקי המזרח המזרחי המזרחי
 כמת המזרחי.
 המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי
 מירושל יוד המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי
 המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי
בית הישיבה
 מרן ראש הישיבה וללילה ברה כמותו לירושל מרן המזרחי המזרחי
 על לירושל המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי
 והמזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי
 (למאריך כזה ללירושל מרן המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי
 ע"ה רבני ים כחמו (מירושל המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי
 ארץ ואגן חזק למזרחי)

כסא דנחמתא
 למרן ראש הישיבה הגאון הרב צמח מאזוז שליט"א
 מירושל הרב דודי מאזוז ראש ישיבת "דודי המזרחי"
 וארץ הקודש וירושל המזרחי
 לדודי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי
 עם מסירת האור פכחמנו וכל פוליס מירושל המזרחי המזרחי המזרחי
רחמים אליהו מאזוז
 שקיע
 אשר ען ראה כי הקימה כסא שקיע' רבני המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי
 במזרח המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי
 אשר את המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי
 המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי
 ר"ל המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי
 צמח המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי המזרחי
בנחמת ציון וירושלים הנחמתו אמן
 הרב נר פייש גבירי הכולל המסללי בית הכנסת

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה זצוק"ל
לע"נ גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גליון
457

עורך: רותם ר
סגנית: דרור טליר

ידע תדע

ח' ע"א ד"ה דכולי, סוכה דף מ"ט ע"א ד"ה שכל, ב"ב דף קמ"ה ע"ב ד"ה ואין. וע"ע מכות דף ג' ע"ב ד"ה איכא) והוא הנה גיסו של רב האי גאון. ועוד לְפָנָיו, רב סעדיה גאון קתב אַזְהָרוֹת שְׁמֻכְלִים כַּל תְּרִי"ג מִצּוּת, אֲבָל הַשְּׁפָה שְׁלוֹ קִשָּׁה מֵאֵד. וּבִדְבַר הַזֶּה נֶעֱשֶׂה "תְּחִירוֹת" בּוֹן הַשְּׁפָנָזִים לְסַפְרָדִים. לְאֲשֶׁפְנָזִים יֵשׁ פֵּיט "אֶקְדָּמוֹת", והוא כְּתוּב בְּאַרְמִית. (כְּתוּב שֶׁם בְּרֵאשִׁי תְבוּת מִי חֵבֵר אוֹתוֹ - רַבִּי מֵאִיר בְּרַבִּי יִצְחָק). פֵּעַם הֵייתִי קוֹרֵא אוֹתוֹ (לא בְּדַבָּר, אֲלָא בְשִׁעַת הַפְּנָאִי בִּין לַחֵשׁ לַחֲזֵרָה הֵייתִי קוֹרֵא אֶת הַפֵּיט הַזֶּה). (הַסְּפָרָדִים גַּם כּוֹן עָשׂוּ מִשְׁהוֹ בְּאַרְמִית "מִלְכָּא שְׁלִים הוֹרְקָן דְּעוֹשְׁנִין", והוא בְּאַרְמִית יֶפֶה מֵאֵד, וגַּם עִם מִשְׁקַל. קֵתֵב אוֹתוֹ רַבִּי מִשֶּׁה זַכּוֹתָא [רֵאָה בְּמִדּוֹר יְדַע תְּדַע], הוא כְּתַב הַרְבֵּה מֵאֵד פֵּיטִים, יֵשׁ לוֹ כַּמֶּה פֵּיטִים לְהוֹשְׁעָנָא רַבָּה, וְשֶׁם הוא מְדַבֵּר בְּעִבְרִית, אֲבָל כָּאֵן בְּשִׁבּוּעוֹת יֵשׁ לוֹ פֵּיט בְּאַרְמִית. (ומי קוֹרֵא אוֹתוֹ אֶחָד מִנִּי אֶלְפֵי. רַבִּי שְׁמוּאֵל עִידָן זצ"ל הֵיךְ קוֹרֵא אוֹתוֹ, וְלִמַּד לָנוּ אֶת הַמְּנַגֵּינָה שְׁלֹו). (בית נאמן גליון 411 אות א').

עוד שבוע נחצי נכנס חג החגים - חג השבועות. ולמה אני קורא לו חג החגים? בגלל שכל המסורה של החגים היא בשביל מתן תורה. פה פסח נאמר "בהוציאך את העם ממצרים תעבדו את האלקים על החר הזה" (שמות ג, י"ב). ולמה כתוב "תעבדו" עם נון סופית, ולא "תעבדו" בלבד? אלא לומר שבועות חמשים יום [אחר יציאת מצרים תגיעו למצורה], יגיע חג השבועות. פעם חג השבועות היה פשוט מאד [שאין לו מצוות מיוחדות], רק יש קרבתות מיוחדים לחג השבועות. אין מסכת מיוחדת לחג השבועות, יש רק מסכת יום טוב, והיא מדברת על כל יום טוב רגיל, וזו מסכת ביצה. (הראשונים קראו למסכת ביצה "מסכת יום טוב"). אבל במשך הדורות נתוספו כל מיני דברים, הראשונים כתבו אזהרות לחג השבועות, ובאזהרות האלה מונים בהם תרי"ג מצוות. ולא רק הראשונים שלנו - הספרדים, אלא גם הראשונים של אשכנזים, כמו רבי אליהו הגון שקתב אזהרות (שמוכאם בתוספות בשלשה מקומות. עיי' תוס' וימא דף

למען תספר

התורה חביבה, חביבה ראשי תבות חש בראשו יעסך בתורה הקדושה...

במדרש רבה (בראשית רבה פרשה צ"ב אות א') כתוב "אשרי מי שיסורין באין עליו מן התורה, שגאמר (תהלים צ"ד י"ב) אשר תיסורני יה- ומתורתך תלמדנו", [כלומר] למרות הסיורין הוא עוסק בתורה באהבה. התורה משררת את האדם מהסיורים. מה ההבדל בין תורה ובין שאר המדעים? יש ספר רפואה (זה ספר רפואה יחיד שהיה בבית של אבא שמו "אורח לחיים" לד"ר ברנרין (הספר נדפס בוילנא, והוא היה בריאה, זה עיר הרופאים "גאוני עולם" שם... נדפס בתרגום לג' לפני מאה שנה בערה) ויש כתוב מעשה על אחד שרצה ללמד רפואה, ובכל מחלה שהיה לומד היה מאד מעמיק, עד שהיה מקבל את אותה המחלה. הוא לומד שהסימנים של המחלה כך וכך, אז מרב התעמקות פתאום הוא רואה "יש לי כאן אבעבועות", אוי ואבוי... עד שמתרפא, לומד על מחלה אחרת, ומקבל עוד פעם את אותה מחלה... עובר ממחלה למחלה. ואלו בתורה כתוב להפך, "חש בראשו יעסך בתורה" (ערוכה דף נ"ד ע"א), התורה חביבה, חביבה ראשי תבות חש בראשו יעסך בתורה הקדושה... התורה נאמנה, התורה נחמדה, והתורה משמחת. יש ספר, שמוספר על הרב [שלמה זלמן] אורבך זצ"ל (חמשה ספרים נכתבו עליו תוך שנה לפטירתו), ואני קניתי את הספר. שמו "התורה המשמחת". והוא מספר על הרב אורבך שהוא סבל יסורים. פעם היה לו איזה שתיק בחצי הפנים שלו, וסבל ממנו, ועבר תוח, אבל עד ימיו האחרונים היה מותר את הכל בשמחה. מעבדי ראשון ראשון". כשהוא לומד תורה, כל העולם כלו בטל ומבטל. כשנפטר, רצו לכתב עליו מאמרים בעתונים החרדים, אבל לא מצאו תמונה מתאימה שלו. כל הזמן הוא רק צוחק, מה נעשה? עד שמצאו תמונה אחת שהוא קצת רציני, שהיה מתאים [למאמר בזמן פטירתו]. זה הרב שבוכים עליו... זהו אחרת מה יעשו? הרב צוחק וכלם בוכים? למה אתם בוכים?... זה מידך. "התורה המשמחת". שלוש מאות אלף איש הלכו אחרי משהו [השתתפו בהלווייתו]. אדם שהיה תמיד מפור [שמחה]. יש תמונה שהוא הולך עם הבנים שלו, או משהו מלוח אוטו, אחד מכאן ואחד מכאן, ובא משהו ורוצה להצטלם אתו, והוא יושב ככה על ידו. ואמרו לצלם: תלך מפה. והרב אומר: מה יש? הוא מתחב. אומר לו: בוא הנה. ויש תמונה ככה, הוא אומר לו: בוא תצטלם אתי. מה יכול להיות? הצטלמת אתי, אז מה קרה? אדם חיב לעבר את העולם בשמחה. אותם השנים שאתה חי בהם, מה נתן לך בורא עולם? שבעים שנה או שמונים שנה פחות או יותר, לחיות אותם בשמחה או לחיות אותם בצער זה אותו דבר, [אז לא ידעי לחיות בשמחה!]

והבדילנו מן התועים, והבדילנו מן התועים... בטה אתם יודעים את המנגינה הרבה יותר טוב ממני... תשירו את זה ותקדו. אפשר לקד בלב, לא דוקא לקד ממש ברגלים, יש רוקדים ברגלים וימתחתיהם יש גחלים... זה לא רקוד, יש רוקדים מפל הנשמה שלהם. ואחר כך היה שר "ישמיח השמים ותגל הארץ, ירעם הים"... אתם מפיירים את זה? הים כלו רועם על ידי... הוא אומר "ירעם הים", ואני רואה את הים הגדול - ים התיכון וים אוקיגוס - כלם רועמים. "ירעם הים", ועוד פעם ועוד פעם, אתה קורא פסוקים כאלה, ואי אפשר שלא תודה לקדוש ברוך הוא שבא אותך בעם ישראל. שום שמחה בעולם לא תשווה לפסוקים האלה, לאמונה הפשוטה, לאמונה שהחזיקה את עם ישראל מעל לשלשלת אלפים שנה! תורה צריך ללמד באהבה. כשאדם ילמד באהבה, ימי הנעורים שלו ישארו לו למוקרת יפה, מוקרת נאה, בימי הנעורים הוא ישמח בהם. תהנה ללמד. בעזרת ה' שתקבלו את חג השבועות, כלנו נקבל אותו בשמחה. איך אומר האדמו"ר מליובאוויטש? "שמחה בפנימיות" - שבפנים הלב יהיה שמחה. לא רק שמחה בגלידה ושמחה בעוגיות עם תמונה של סלם... זו לא השמחה העקרית, תאכל ותאכל עד שהבטן תתפוצץ? זה הכל?! כשאדם לומד תורה, כל מלה בתורה תשמח אותך. (בית נאמן גליון 460 אותיות ג', ד', ט' ו"ד).

הפגישה שהצילה את עם ישראל

לפני חרבן בית המקדש [השני] נפגשו רבן יוחנן בן זכאי עם הרשע אספסיגוס, ובקש ממנו, "תן לי בנה וחכמיה", שאל אותו: בן כמה אתה? ענה לו רבן יוחנן שהוא בן מאה ועשר, אמר לו: "טוב, בסדר". אבל עברו אלפים שנה מהפגישה הזאת (מתי הוא נפגש איתו? שלש שנים לפני חרבן בית המקדש? שלש מאות אלפים תכ"ו, ועוד מעט אלפים שנה), והיא הצילה את עם ישראל! ואלו רומי עם אספסיגוס וטיטוס ואדרגיוס הלכו ונעלמו ולא נשאר מהם כלום. (פעם רבי חיים דוד הלוי זצ"ל נסע לרומא עם כמה אנשים, והיה להם שם מדרוך שאמר להם: "בואו תראו את שער הנצחון של טיטוס", אז שאל אותו רבי חיים (אולי דרך מתרגם או שדבר אתו באנגלית): "תגיד לי מי נצח בסוף, אנתוני היהודים או אתם?" חשב רגע ואמר לו: אתם נצחם!). אחר כך רבן יוחנן בן זכאי בקש עוד מאספסיגוס שיביא רופאים שירפאו את רבי צדוק, שאל אותו: "מה קרה לז' ענה לו: הוא צם ארבעים שנה", שאל אותו: "למה הוא צם?" ענה לו שהוא צם כדי שלא תחרב ירושלים, אמר לו אספסיגוס: "אבל אתה רואה שעוד מעט היא תחרב", אמר לו: אם היה עוד אחד כמוהו היא לא הייתה נחרבת. היה אדם כזה בדורנו לפני השואה, רבי מאיר יחיאל מאוסטובוצ'י (זה גאון מפרס. אומרים שהיה לו מח מיד בחשבונות, ומה שאנשים מחשבים בשעות הוא היה מחשב בשניות) שצם ארבעים שנה. ובספר יחידי סגלה כתבו עליו "הצדיק שצם ארבעים שנה", למה הוא צם? כי ראה בחלום את הגזרה שהתרחשה [השואה] בעוונות הרבים, ולכן צם שנים רבות עד שכלו היה עור ועצמות (והוא נפטר לפני השואה). (בית נאמן גליון 83 הערה 22).

בהדפסת ובעריכת הספרים שלו. רבי רחמים הוא שערך את חמשת החלקים הגדולים של שו"ת איש מצליח (שאם היו מדפיסים אותם בגודל של ספרים רגילים, היו אולי כעשרים ספרים), הוא ערך אותם ועבד עליהם בעמל רב. **בודאי אין לי ספק שאבינו איש מצליח ורבותינו באים לקראתו לקבל את פניו ולהכניסו לגן עדן העליון.** בהזדמנות זו אני מעריך ומברך את אשתו **שתיבדל לחיים ארוכים, ואת הבנים, שהתמסרו כל כך במחלתו הקשה בשנה-שנתיים האחרונים והשתדלו הרבה, שיבוכרו מפי עליון.** ודאי שהקב"ה ישמרם ויצילם. **יהי רצון שזכותו של מר אחי רבי רחמים תעמוד לנו ולכל ישראל,** אומרים שעומדת להיות עוד מלחמה, ה' ירחם עלינו. מלחמה בין אומות העולם לעם ישראל, ה' יחזיר אותנו בתשובה. ויהי רצון שנזכה לגאולה השלמה בעגלא ובזמן קריב. אמן ואמן.

חושבים "עוד תלמיד חכם". אבל אני לא אשכח איך בבחרות שלו הוא ומרן ראש הישיבה כאשר היו אוכלים ארוחת צהריים, לשניהם היו ספרי שותי"ם פתוחים. **העיניים בספר והידים באוכל.** גם זמן ארוחה היה מוקדש ללימוד תורה, היו גדושים ומלאים בלימוד תורה. הרב הראשי לתוניסיה - מורנו הרב הגאון רבי מרדכי אמייס הכהן זצ"ל - היה שולח את הספיקות שלו בהלכות גיטין לאבי מורי איש מצליח שהיה חד בדרא בהלכות גיטין. **וקודם כל רבי רחמים היה עורך את התשובה על השאלות,** ואחר כך נותן לאבא. שאבא הוא שיחזיר את המכתב תשובה לרב הראשי. **והוא באותו זמן היה בגיל שש עשרה, שבע עשרה! וכבר אז הוא היה גברא רבא, היה אדם גדול.** אבל הוא היה אדם צנוע. **עד היום יש מאות שאלות ותשובות שכתב ולא פירסם מהם!** הוא היה מאד צנוע.

קראתי בספרים שהיה דיבוק בזמנו של הגאון מוילנא, והוא היה מדבר "חופשי חופשי". שאלו אותו: יש לנו היום שלושים וששה צדיקים? אמר להם: כן. שאלו אותו: מי הם? התחיל להגיד בשמות, פלוני ופלוני ופלוני, והזכיר את שמו של הגאון מוילנא באמצע. שאלו אותו: הגאון מוילנא שלומד עשרים ושתיים שעות ביממה (ישן שעתיים ביממה), איך אתה לא סופר אותו הראשון?! אמר להם: זה נכון, ולמה לא ספרתי אותו הראשון? בגלל שהוא היה מפורסם. כשהוא היה מפורסם, הדרגה שלו נפחתה. **רבי רחמים ברח מהכל, רבי רחמים היה צנוע מאד למרות גדולתו.**

ורבי רחמים בנוסף לכל היה מדקדק מאד במצוות. אבי מורי זכר צדיק לברכה הנהיג אותנו מגיל בר מצוה להניח טלית ותפלין בבית כמו שמובא בזוהר (פרשת ואתחנן דף רס"ה ע"א) שמי שמניח טלית ותפלין בבית והולך לבית הכנסת, מלאכי השרת הולכים לקראתו ואומרים: תנו כבוד לבנו של המלך, תנו כבוד לדיוקנו של המלך. **כאשר רבי רחמים לא הספיק להתפלל בשכונה שלנו ברמת אלחנן, היה הולך עם הטלית ותפלין עד לאיצקוביץ'! היה מקפיד על קלה כבחמורה, על חסידות כמו מצוות עשה דאורייתא! "אוי לנו כי חטאנו". מי יכול למלא את מקומו?! אבל השאיר אחריו מאות שאלות ותשובות, והשאיר אחריו בן פורת יוסף בנים ונכדים תלמידי חכמים, חובה קדושה להם שישתדלו להתחיל**

הסגולה שתשחרר לך

חסמים ותקיעות

הזדמנות לאסוף מהישועות המתגלגלות במוסדות מהסבא הרה"ג הרב **רחמים חי חויתה** צוק"כ ועד נכדו חביבו ממשיך דרכו ראש המוסדות הגאון הגדול מור' הרב **חננאל כהן שליט"א**

נפדה את החמור - סמל העיקשות והתקיעות, בשה תמים ורך

מצווה נדירה

104

שותפות במצווה הנדירה!

לחיים טובים ומאושרים

שפע. מזכ. הצלחה

מעמד נדיר ומיוחד מצוות פדיון פטר חמור וברכת כהנים ע"י 26 כהנים

שלישי | ג' סיוון | 19.05.26
בישיבתנו הקדושה באדמת קודש בריכה

*9105

08-6727523

העברה בנקאית: דיסקונט 11 | סניף 128 | ח-3 703575